

Duinen met *Salix repens* ssp. *argentea* – *Salicion arenariae* (H2170)

Verkorte naam: *Kruipwilgstruwelen*

1. Status

Habitatrichtlijn Bijlage I (inwerkingtreding 1994)

2. Kenschets

Beschrijving: Het habitatype betreft door kruipwilg (*Salix repens* var. *argentea*) gedomineerde begroeiingen van vochtige of natte duinvalleien. Het gaat hier om de kustvariëteit van de kruipwilg. Tussen de kruipwilgstruiken kunnen andere struiken groeien, waaronder duindoorn (*Hippophae rhamnoides*), gagel (*Myrica gale*), grauwe wilg (*Salix cinerea*) en georde wilg (*Salix aurita*).

In kruipwilgbegroeiingen in duinvalleien kunnen soorten van kalkrijke duinvalleien voorkomen zoals Rond wintergroen (*Pyrola rotundifolia*). Bijzonder karakteristiek is een bepaalde, soortenrijke plantengemeenschap (het *Pyrolo-Salicetum*).

Het aandeel aan soorten van kalkrijke duinvalleien kan hoog zijn. Dan bepaalt het totaal aan soortensamenstelling en plantengemeenschappen of de begroeiing gerekend moet worden bij habitatype H2190 (duinvalleien) of bij de kruipwilgstruwelen van type H2170.

Het komt voor dat kruipwilgbegroeiingen in valleien veel kraaihei (*Empetrum nigrum*) bevatten. Dan bepaalt de gehele soortensamenstelling (en de aanwezige plantengemeenschappen) of de begroeiing dient te worden gerekend tot habitatype H2170 (kruipwilgstruwelen) of H2150 (duinheiden met kraaihei).

In sommige duinvalleien komen gemengde begroeiingen van kruipwilg en duindoorn voor. Die worden op basis van de meest dominante soort tot habitatype kruipwilgstruwelen H2160 of duindoornstruwelen H2170 gerekend. Droge duingraslanden met dominantie van kruipwilg worden echter niet tot habitatype H2160 gerekend, behalve als de totale soortensamenstelling wijst op het *Pyrolo-Salicetum*.

Niet tot het habitatype behoren wilgenstruwelen in duinvalleien waarin kruipwilg een ondergeschikte rol speelt en soorten zoals grauwe of georde wilg of gagel op de voorgrond treden.

De kruipwilgbegroeiingen van de duinvalleien behoren tot twee verschillende verbonden van plantengemeenschappen: *Salicion cinereae* (36Aa) en *Empetrium nigri* (20Ab). Het onderscheid is gebaseerd op ecologische verschillen. Ze dienen hier als basis voor de bepaling van de kwaliteit van de kruipwilgstruwelen.

Vegetatietypen:

Goed: Begroeiingen in duinvalleien die behoren tot de associatie *Pyrolo-Salicetum* (20Ab4)²¹;

Matig: Begroeiingen van de subassociatie *Salicetum cinereae salicetosum repentis* (36Aa2c) en rompgemeenschappen in verdroogde duinvalleien met een soortenarme ondergroei (het kan rompgemeenschappen betreffen uit de klassen Koelerio-Corynephoretea en Parvocaricetea).

Niet tot het habitatype behoren wilgenstruwelen in duinvalleien waarin Kruipwilg een ondergeschikte rol speelt, zoals andere subassociaties van het *Salicetum cinereae* en rompgemeenschappen van het verbond *Salicion cinereae* (36Aa), zoals RG *Myrica gale*-[*Salicion cinereae*].

---

²¹ Begroeiingen van het *Pyrolo-Salicetum* op steile noordhellingen worden gerekend tot habitatype H2140.

Code habitat (sub)type	Code	Vegetatietypen	Repre- tativiteit	Voor- waarde
2170	09RG01	<i>RG Ophioglossum vulgatum- Calamagrostis epigejos- [Parvocaricetea]</i>	matig	3
2170	20AB04	<i>Pyrolo-Salicetum</i>	goed	
2170	20AB04	<i>Pyrolo-Salicetum</i>	goed	
2170	36AA02c	<i>Salicetum cinereae salicetosum repentis</i>	matig	

Relatief belang in Europa: Groot

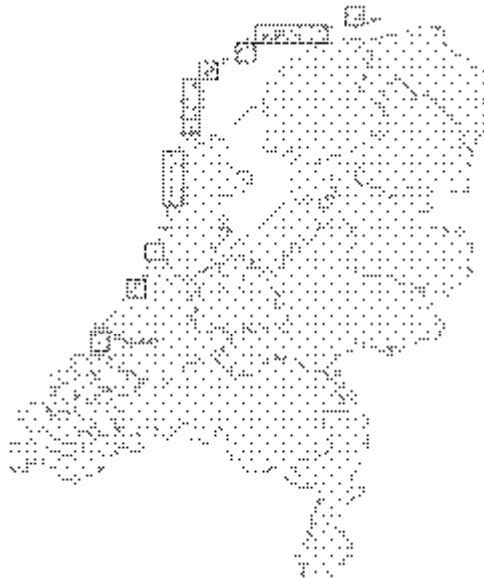
Het habitatype is wijd verspreid langs de Atlantische kust, waarbij ons land centraal ligt in het verspreidingsgebied.

3. Kwaliteit**Kenmerken van een goede structuur en functie:**

- Dominantie van kruipwilg (> 50%);
- Aanwezigheid van soorten van kalkrijke duinvalleien;
- Aaneengesloten oppervlakte van het type tenminste 100 m².

4. Bijdrage van gebieden

Verspreiding binnen Nederland: Het habitatype komt voor in de duingebieden van Schouwen tot Schiermonnikoog. Verder is komt het voor in kreken in Zeeuws-Vlaanderen (Braakman) en het Lauwersmeer. Enkele jaren geleden werd het ook nog op Rottummeroog aangetroffen. Daar is het echter inmiddels door kustafslag verdwenen.

Verspreidingskaart kruipwilgstruwelen

Huidig voorkomen en Natura 2000: De huidige oppervlakte van het habitatype bedraagt naar schatting enkele honderden hectaren, waarvan meer dan 90% in het Natura 2000 netwerk. Kruipwilgstruwelen zijn het best ontwikkeld in het kalkarme duindistrict ten noorden van Bergen, met uitzondering van het Noordhollands Duinreservaat (87), voorbeelden zijn te vinden in de Waddeneilanden, Zwanenwater en Pettemerduinen (85) en Duinen Schoorl (86). Buiten het Natura 2000 netwerk herbergt de Braakman goede voorbeelden.

H2170 kruipwilgstruwelen: relatieve bijdrage van Natura 2000 gebieden

Natura 2000 gebied	Huidige rel. bijdrage (1)	Potentiele rel. bijdrage (2)	Argumentatie (1) of (2)
Noordhollands Duinreservaat	++	+	(1) Opp. >15% goede kwaliteit (2) Oppervlakte neemt af naar 2-15%
Duinen en Lage Land Texel	+	++	(1) Opp. 2-15% (2) breidt uit naar >15%
Duinen Schiermonnikoog	+	+	(1) Opp. 2-15%
Duinen Terschelling	+	+	(1) Opp. 2-15%
Duinen Vlieland	+	+	(1) Opp. 2-15%
Grevelingen	+	+	(1) Opp. 2-15%
Duinen Schoorl	+	+	(1) Opp. 2-15%
Zwanenwater & Pettemerduinen	+	+	(1) Opp. 2-15%
Coepelduynen	-	-	(1) Opp. < 2% matige kwaliteit
Duinen Ameland	-	-	(1) Opp. < 2% matige kwaliteit
Duinen Den Helder en Callantsoog	-	+	(1) Opp. < 2% matige kwaliteit (2) van matige naar goede kwaliteit
Kennemerland-Zuid	-	-	(1) Opp. < 2% matige kwaliteit
Kop van Schouwen	-	-	(1) Opp. < 2% matige kwaliteit
Voornes Duin	-	-	(1) Opp. < 2% matige kwaliteit

5. Beoordeling landelijke staat van instandhouding

Trends: In de afgelopen eeuw zijn de valleien in de Hollandse vastelandsduinen verdroogd. Deze verdroging heeft waarschijnlijk weinig negatieve gevolgen gehad voor het habitatype. Het zwaartepunt van de verspreiding ligt immers ten noorden van Bergen, vooral op de Waddeneilanden.

De oppervlakte van het habitatype verschilt van jaar tot jaar. Daarbij vindt enerzijds toename plaats vanuit pionierbegroeiingen in jonge duinvalleien. Anderzijds treedt afname op door voortgaande successie naar hoger opschietend wilgenbroekstruweel en berkenbroek.

Hoewel de typische plantensoorten van dit habitatype allemaal op de Rode Lijst staan, is de kwaliteitsontwikkeling bij dit habitatype niet ongunstig. De achteruitgang van deze soorten heeft zich namelijk vooral buiten het duingebied voorgedaan.

Recente ontwikkelingen: Voor herstel van jongere successiestadia in duinvalleien zijn hier en daar kruipwilgstruwelen verwijderd. Dit heeft echter niet geleid tot wezenlijke veranderingen in verspreiding, oppervlakte of kwaliteit. Bovendien zullen deze herstelmaatregelen op termijn een bijdrage leveren aan een meer duurzame instandhouding van het habitatype.

Beoordelingsaspect natuurlijk verspreidingsgebied: gunstig

Het verspreidingsgebied is in de afgelopen decennia min of meer stabiel.

Beoordelingsaspect oppervlakte: gunstig

De oppervlakte van het habitatype is in de loop van de laatste decennia min of meer stabiel.

Beoordelingsaspect kwaliteit: gunstig

1. Typische soorten: Er hebben zich zover bekend geen significante veranderingen voorgedaan in de soortensamenstelling van kruipwilgstruwelen als habitatype.

2. Structuur en functie: De ecologische condities in de duingebieden zijn momenteel gunstig voor de vochtige en natte kruipwilgstruwelen.

Beoordelingsaspect toekomstperspectief: gunstig

Momenteel is het habitatype niet bedreigd. Voor behoud van deze kruipwilg-struwelen op langere termijn is het zaak om geregeld en op voldoende plaatsen in duinvalleien in te grijpen. Het gaat om het creëren van jonge successiestadia (behorend tot habitatype H2190), geregeld en op voldoende plaatsen, door afgraven, verstuing of natuurlijke duinvorming. In de nieuwe

vochtige duinvalleien kan zich dan binnen 10 à 15 jaar kruipwilgstruweel van het habitatype H2170 ontwikkelen.

Definitie gunstige staat van instandhouding: Voor een gunstige staat van instandhouding is een verspreiding gewenst over het hele duingebied. Daarbij hoort het habitatype over een oppervlakte van tenminste 200 ha voor te komen, waarvan tenminste 100 ha in een goed ontwikkelde vorm.

Oordeel: gunstig

Aspect	1994	2004
Verspreiding	gunstig	gunstig
Oppervlakte	gunstig	gunstig
Kwaliteit	gunstig	gunstig
Toekomst-perspectief	gunstig	gunstig
Beoordeling Svl	gunstig	gunstig